

НОВ ТЕКСТ

ИЗВЕШТАЈ

ЗА РАБОТАТА НА ДРЖАВНИОТ ЗАВОД ЗА ИНДУСТРИСКА СОПСТВЕНОСТ

ЗА 2013 година

Април, 2014 година

I СТАТИСТИКА

ПАТЕНТИ

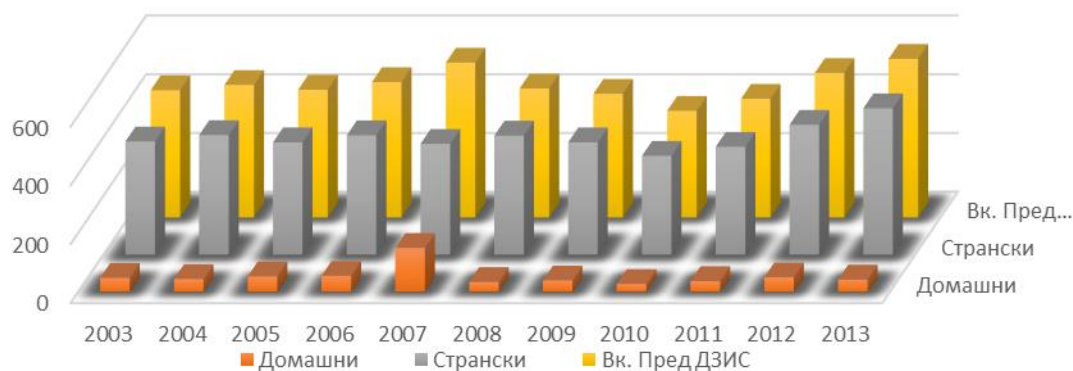
Патентни пријави по години

Година	Домашни	Странски, национална фаза			Вк. Пред ДЗИС	Издададени решенија
		ДСП ¹⁾	ЕПЗ ²⁾ проши.	Пред ДЗИС		
	1	2	3	4	5= 1+4	6
2003	48	23	363	386	434	105
2004	44	9	399	408	452	102
2005	53	15	368	383	436	373
2006	55	4	403	407	462	463
2007	150	13	365	378	528	524
2008	34	5	401	406	440	328
2009	39	11	372	383	422	334
2010	27	1	336	337	364	406
2011	37	3	365	368	405	392
2012	50	3	440	443	493	520
2013	42	4	495	499	541	378
Збир	579	91	4307	4398	4977	3925

¹⁾ ДСП - Договор за соработка во областа на патентите

²⁾ ЕПЗ - Европски патентен завод

Патентни пријави по години

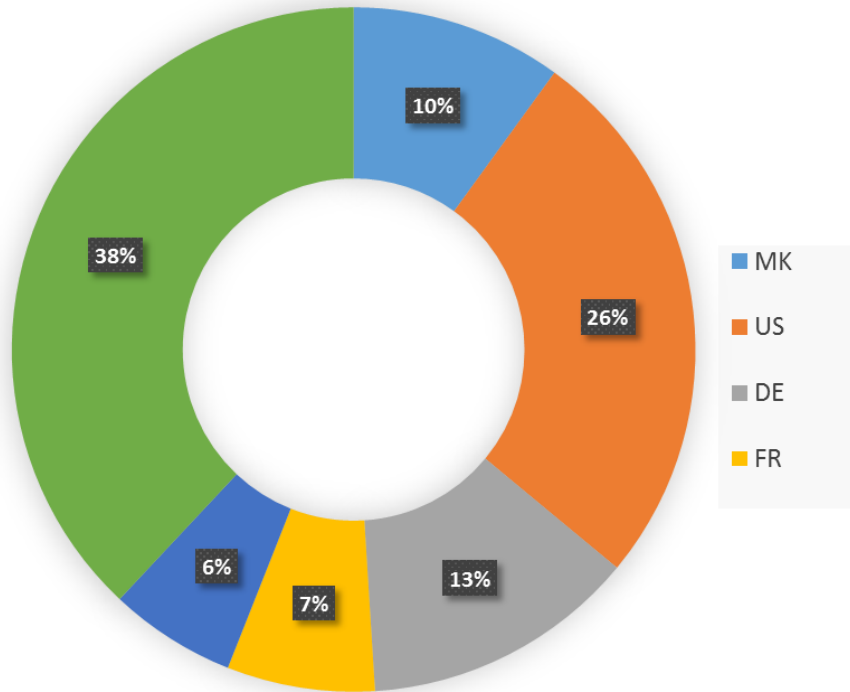
Во Државниот завод за индустриска сопственост на Република Македонија во текот на **2013** година поднесени се **541** патентни пријави од кои **42** домашни и **499** странски. Бројот на поднесените патентни пријави во **2013** година во однос на **2012** година е зголемен за **9.7%**. Зголемувањето на бројот на поднесените патентни пријави во 2013 година се должи на зголемувањето на истите од странски подносителите.

Оваа промена се одрази и врз структурата на поднесените патентни пријави по извори во 2013, така што, споредено со 2012 година, остварено е зголемување на учеството на странските патентни пријави за **12,6%**, а соодветно со тоа се променува и структурата по земји од кои потекнуваат пријавите. Во однос на минатите години бројот на пријави од Швајцарија и Јапонија е зголемен

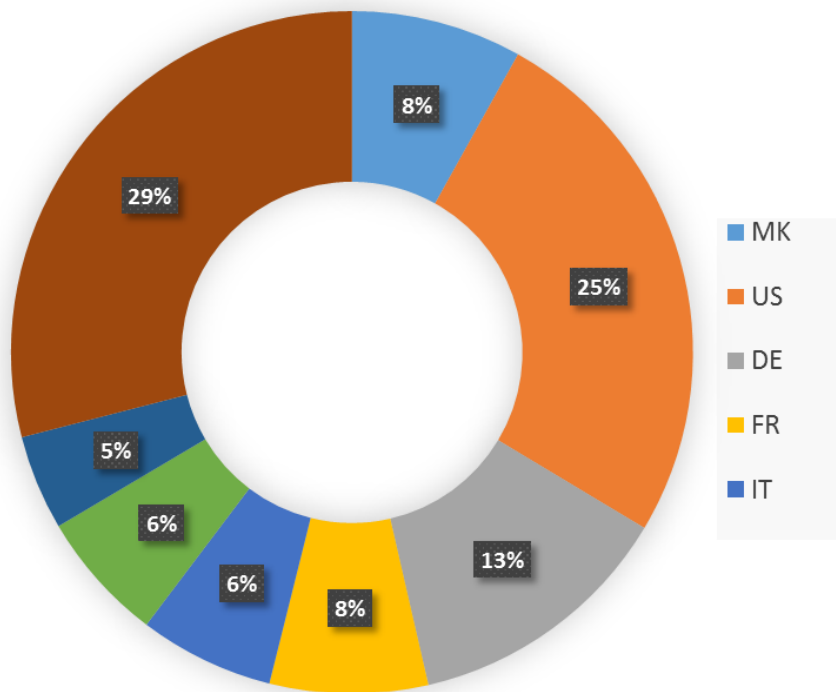
Во текот на 2013 година во Република Македонија, во однос на бројот на домашни патентни пријави, е намален истиот: бројот на домашните патентни пријави е намален од **50** во 2012 на **42** во 2013 година или за **19,0%**.

Патентни пријави по извори во 2012 и 2013 година

2012

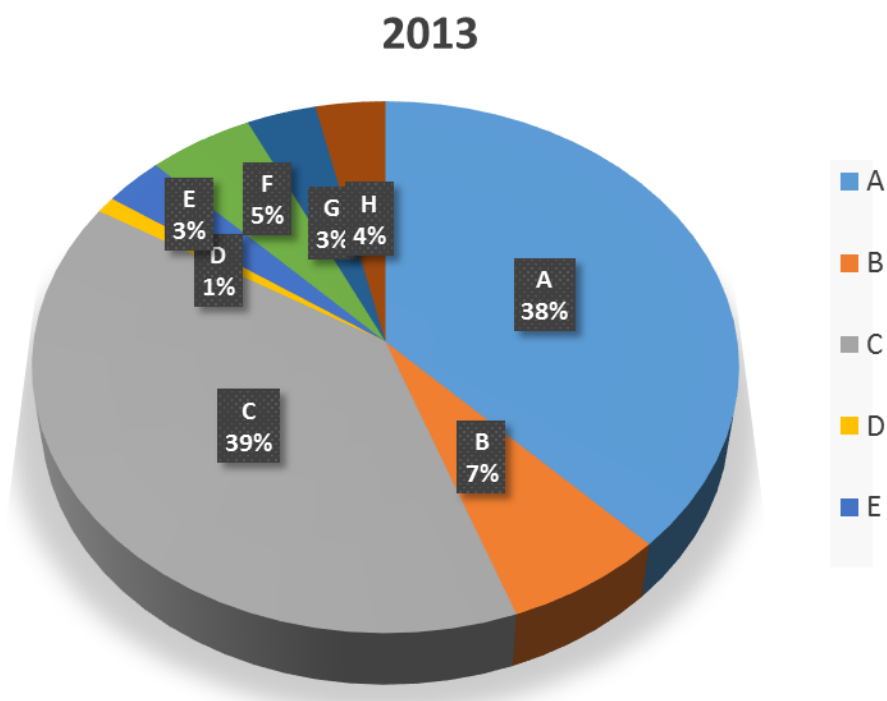

2013

Поднесените пријави за патенти според Меѓународната класификација на патенти (МКП) во 2013 година

Структурата на поднесените пријави за патенти според МКП е со најголемо учество на секцијата C (хемија, металургија) со **39,2%** и секција A (тековни животни потреби) со **37,7%**, што укажува дека интересот за заштита е поврзан со структурата на производните капацитети во Република Македонија.

Останати статистички информации за патенти

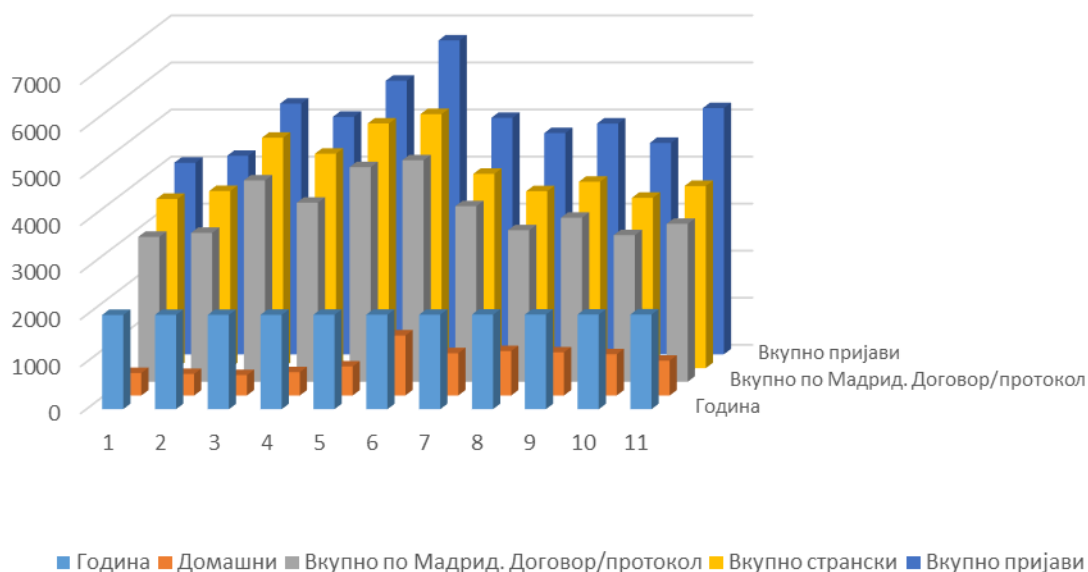
Покрај ова, во текот на 2013 година Државниот завод за индустриска сопственост извршил и други активности од доменот на патентите: завршена е постапката за **404** барања за признавање на патент за кои се издадени **378** решенија за признавање на патент, отфрлени се **20** барање за признавање на патент и одбиени се **6** барање за признавање патент. Од вкупниот број на издадени решенија издадени се **360** решенија за ЕП пријави, **16** решенија за национални пријави и **2** решенија за РСТ пријави.

ТРГОВСКИ МАРКИ

Пријави на трговски марки вкупно и по години

Година	Домашни	Странски пријави				Вкупно по Мадрид. Договор/протокол	Вкупно странски	Вкупно пријави	Издадени решенија
		Пред ДЗИС	По Мадридски аранжман						
			Нови	Терит. пр	Прод. на еф.				
	1	2	3	4	5	6=3+4+5	7=6+2	8=7+1	9
2003	478	515	2490	590	-	3080	3595	4073	535
2004	458	598	2678	487		3165	3763	4221	294
2005	433	617	3659	620		4279	4896	5329	626
2006	494	749	3311	495		3806	4555	5049	1290
2007	618	637	3854	707		4561	5198	5816	979
2008	1276	690	4057	651		4708	5398	6674	1822
2009	898	398	3130	601		3731	4129	5027	1433
2010	944	537	2623	599		3222	3759	4703	783
2011	917	474	2788	600		3488	3962	4906	1616
2012	876	503	2615	501		3116	3619	4495	388
2013	739	514	2797	560		3357	3871	5234	840
Збир	7392	5718	31205	5851	0	40513	46745	55527	10606

Пријави на трговски марки вкупно и по години

Во текот на 2013 година во Државниот завод за индустриска сопственост на Република Македонија се пристигнати вкупно 4050 пријави за трговски марки, од кои 69.% според Мадридски договор, а останатите се поднесени до Државниот завод за индустриска сопственост. Во структурата на вкупниот број пријави 81,6% се од странство. Во 2013 година се пристигнати вкупно 4050 пријави за трговски марки што во однос на претходната година, претставува зголемување за 7%. Ова зголемување се должи на зголемениот број на странски пријави по Мадридскиот протокол.

Пред Државниот завод во текот на 2013 година поднесени се вкупно 1253 пријави и во споредба со претходната година нивниот број е намален за 9%. Од вкупниот број поднесени пријави 739 се од домашни подносител, кои бележи намалување во однос на претходната година за 8,4%, и 514 од странски подносител, кои бележат раст од 0,50% во однос на претходната година.

Според Мадридскиот договор и протоколот на Мадридскиот договор, во текот на 2013 година се поднесени вкупно 3357 пријави за трговски марки, од кои 2797 се нови пријави и 560 територијални проширувања. Споредбено со 2012 година, бројот на пријави според овој аранжман бележи зголемување од 7,7% во однос на нови.

Во периодот од 2003 до 2013 година, во Државниот завод за индустриска сопственост пристигнати се вкупно 55527 пријави за трговски марки, од кои 89% според Мадридскиот договор и 11% поднесени пред Заводот.

Во структурата на вкупниот број пријави 84.2% се од странство, а само 15.8% се од домашни подносител.

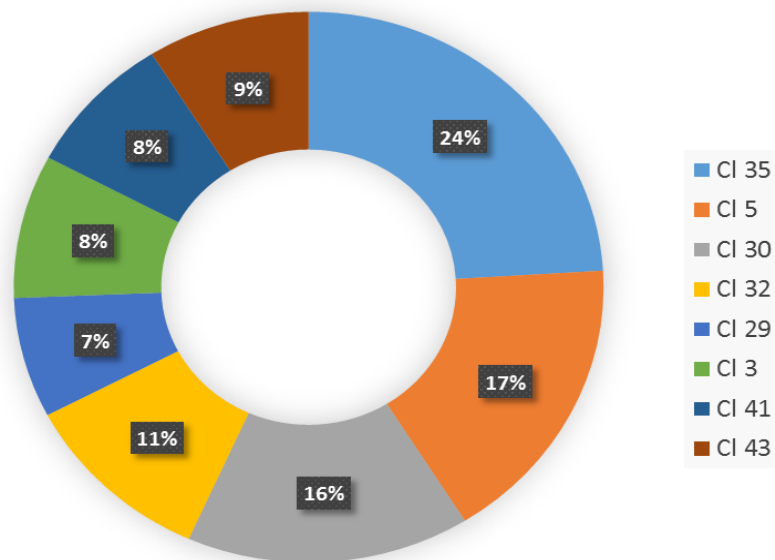
Пријави на трговски марки поднесени во ДЗИС

Година	Домашни	Странски	Вкупно
2003	478	515	993
2004	458	598	1056
2005	433	617	1050
2006	494	749	1243
2007	618	637	1255
2008	1276	690	1966
2009	898	398	1296
2010	944	537	1481
2011	917	474	1391
2012	876	503	1379
2013	739	514	1254
Збир	10727	6232	16959

Во периодот 2003-2013 година во Државниот завод за индустриска сопственост на Република Македонија се поднесени вкупно 16959 пријави за трговски марки, од кои 36,8% се пријави на трговски марки од странство, а 63,2% се од домашни подносител и истите бележат незначително намалување во однос на претходната година, а странските имаат незначително зголемување во однос на претходната година.

Бројот на поднесените пријави за трговски марки во 2013 година, изнесува 1254 и во споредба со претходната година е намален за 9%. Намалување на бројот на пријави за трговски марки во 2013 година е забележано кај домашние за 8,4%, а кај странските имаме зголемување за 1%.

Пријави на трговски марки според Ничанската класификација во 2011

Според меѓународната класификација на производи и услуги (Ничански договор) состојбата на пристигнати пријави за трговски марки по класи е скоро еднаква во споредба со минатата година. Така, во 2012 година, најзастапени биле пријавите за трговска марка од класите 35, 05, 30, 41, 29 и 43, а во 2013 година, најмногу пријави биле поднесени од класите 35, 05, 30, 32, 29, 03, 41 и 43. Најмногу пријави биле примени за производи од класата 35 (334), на второ место е класата 05 (237) и на трето класата 30 (216). Следуваат пријавите за производите односно услугите од класите 32, 43, 03, и 41 (148, 124, 117 и 115). Овие податоци укажуваат на сè поголемата заинтересираност за заштита на трговски марки во делот на трговијата на големо и мало и огласувањето, водењето на работите, управување со работи и канцелариски работи од класата 35. Исто така е голем интересот за заштита на производи од фармацевтски и останати производи за медицинска употреба од класата 05, што се должи на фактот на постоење фармацевтска индустрија во Република Македонија. За одбележување се и пријавите на трговските марки од областа на прехранбени производи од растително потекло за конзумирање или конзервирање, како и додатоци наменети за подобрување на вкусот на храната од класата 30. Исто така за одбележување се и пријавите на трговските марки од областа на класата 29. Значително е и учеството на пријавите и од областа на класата 03, 41 и 43. Од сите пристигнати пријави по класи во 2013 година, може да се забележи дека е присутна тенденција на сè поголема дисперзија на пријави од разни класи, односно покрај прикажаните шест најзастапени класи има уште шест класи со околу стотина или повеќе пријави. Може да се заклучи дека најзначајно е учеството на пријавите што се поврзани со производсво и трговија на фармацевтски и производи за медицинска употреба, како и на производството или подготовката на прехранбени производи, со оглед на тоа што Република Македонија има развиена фармацевтска и прехранбена индустрија.

Признаени трговски марки по години

Година	Домашни	Странски	Вкупно
2003	137	398	535
2004	127	167	294
2005	129	497	626
2006	322	968	1290
2007	278	701	979
2008	620	1202	1822
2009	791	642	1433
2010	944	537	1481
2011	1012	604	1616
2012	279	181	460
2013	540	300	840
Збир	4439	5779	10218

Од приложениот табеларен преглед за регистрирани трговски марки по години се забележува дека нивниот број осетно опаднал во 2004 во споредба со 2003 година, а во наредните две години (2005 и 2006) постигнува голем пораст по над 100%, за во 2007 година повторно да бележи пад во однос на 2006 година, а во 2008 година да достигне голем пораст од 86,1% споредено со 2007 година и на крајот во 2009 година бележат повторно пад од 21,4% во однос на 2008 година. Во 2010 во однос на 2009 година, бројот на признаени трговски марки бележи мал пораст, во 2012 во однос на 2010 тој порастот изнесува 8,3%, а во однос на 2011 бележи повторно пад на издадени решенија за признавање на правото. Во 2013 година издадени се 840 решенија за признавање на правото и бележи раст во однос на 2012 година за скоро 100%.

Меѓународно регистрирани трговски марки од Македонија

Меѓународно регистрираните македонски трговски марки во рамките на Мадридскиот договор и протокол во 2013 година во однос на 2012 забележаа пад во споредба со претходната година. Во 2013 година преку ДЗИС во Светската организација (ОМПИ) меѓународно биле регистрирани 23 трговски марки, а во 2012 година меѓународно се регистрирани 32 трговски марки. Покрај негативните движења остварени во 2013 година, постои простор состојбата со меѓународно регистрираните македонски трговски марки повторно да се подобри, затоа треба што повеќе да се укажува на фактот дека македонските фирми сè уште го немаат сфатено значењето на меѓународната заштита на трговските марки и фактот дека користењето на мадридскиот систем дава погодности (пониска цена, една пријава за повеќе држави и сл.), во однос на пријавувањето по земји.

Останати статистички информации за трговските марки

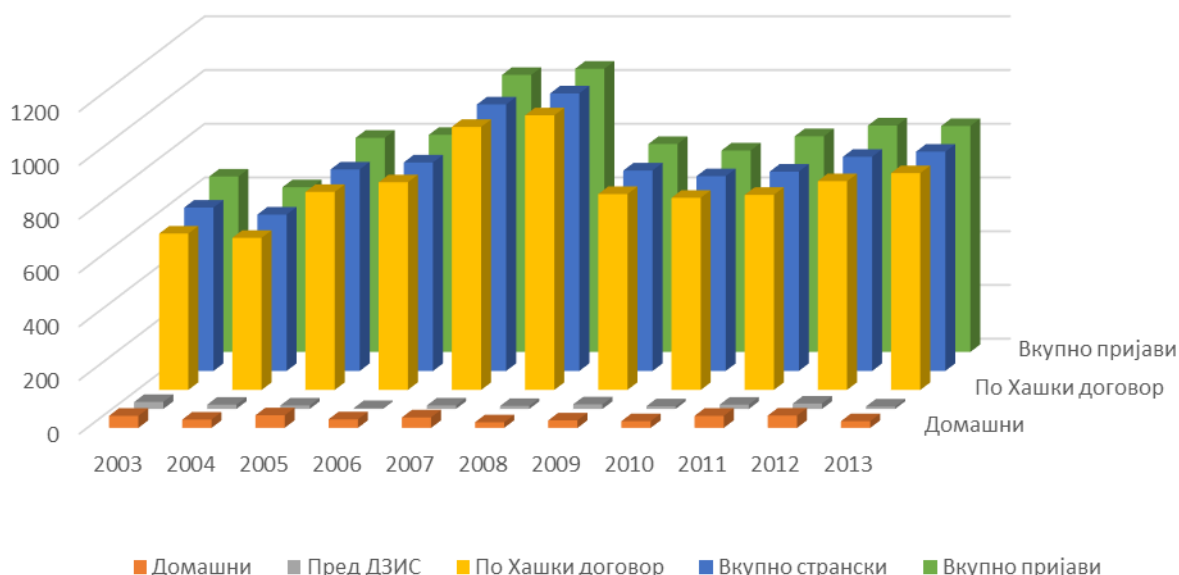
Во текот на 2013 година Државниот завод за индустриска сопственост изврши и други активности од доменот на трговските марки. Односно издадени се: 1154 решенија за продолжување на важењето на трговските марки, 410 решенија за престанок на важење на трговските марки, 790 задолжувања за плаќање такси по решенија за трговски марки, 836 исправи за трговски марки, 210 потврди и изводи за пријавени и регистрирани трговски марки, 467 решерши, 410 решенија за отфрлање, престанок на важење и одбивање на трговски марки, 1100 задолжувања за плаќање трошоци за објава на пријава на трговска марка, 1130 утврдувања на дата на поднесување на пријавата, 30 решенија за враќање во поранешна состојба, а за 10 пријави за трговски марки е запрена постапката.

ИНДУСТРИСКИ ДИЗАЈН

Пријави на индустриски дизајн вкупно и по години

Година	Домашни	Странски пријави		Вкупно странски	Вкупно пријави	Издадени решенија
		Пред ДЗИС	По Хашки договор			
	1	2	3	4=2+3	5=4+1	6
2003	45	26	582	608	653	621
2004	31	16	566	582	613	577
2005	47	13	737	750	797	798
2006	32	3	773	776	808	815
2007	39	13	979	992	1031	1016
2008	21	11	1022	1033	1054	1064
2009	28	17	729	746	774	759
2010	25	10	715	725	750	746
2011	45	16	726	742	803	758
2012	46	20	777	797	843	824
2013	25	9	807	816	841	845
Збир	384	154	8413	8567	8951	8823

Пријави на индустриски дизајн вкупно и по години

Во текот на 2013 година до Државниот завод за индустриска сопственост биле поднесени 841 пријави за индустриски дизајн. Бројот на вкупно поднесените пријави за индустриски дизајн во 2013 година споредено со претходната е намален за 0.5%. Во рамките на вкупниот број поднесени пријави за индустриски дизајн до Државниот завод, домашните во 2013 година во однос на претходната година бележат намалување од 51,0%, а странските намалување за 45%. Од вкупниот број поднесени пријави, 34 се поднесени во Заводот, а 807 преку Хашкиот договор за меѓународно регистрирање на индустриски дизајни, од кои 497 се нови, а 310 се однесуваат на индустриски дизајни за кои е продолжено важењето за територијата на Република Македонија.

Карактеристично за дизајните е тоа што со една пријава за признавање на правото на индустриски дизајн, може да се бара заштита на повеќе дизајни на производи (повеќекратна пријава), притоа сите дизајни од пријавата мора да се наменети да се применуваат на производи класифицирани во иста класа според Меѓународната класификација (Локарнска класификација). Според тоа, од поднесените 34 пријави во Заводот, повеќето се повеќекратни, со вкупно 174 индустриски дизајни.

Пријави на индустриски дизајн поднесени во ДЗИС

Година	Домашни	Странски	Вкупно
2003	45	26	71
2004	31	16	47
2005	47	13	60
2006	32	3	35
2007	39	13	52
2008	21	11	32
2009	28	17	45
2010	35	10	45
2011	45	16	61
2012	46	20	66
2013	25	9	34
Збир	384	154	548

Во периодот 2003-2013 година во Државниот завод за индустриска сопственост на Република Македонија се поднесени 548 пријави за индустриски дизајн, од кои 28,1% се пријави за индустриски дизајн од странски правни и физички лица.

Бројот на поднесените пријави за индустриски дизајн во 2013 година изнесува 34 и во споредба со претходната е намален за 51%. Намалувањето на бројот на пријави за индустриски дизајн во 2013 година е забележан кај домашните за 52%, а кај странските намалување за 45%. Од ваквиот однос на поднесени пријави за индустриски дизајн следи и намалено учество на домашните пријави и странските пријави.

Признаени индустриски дизајни вкупно и по години

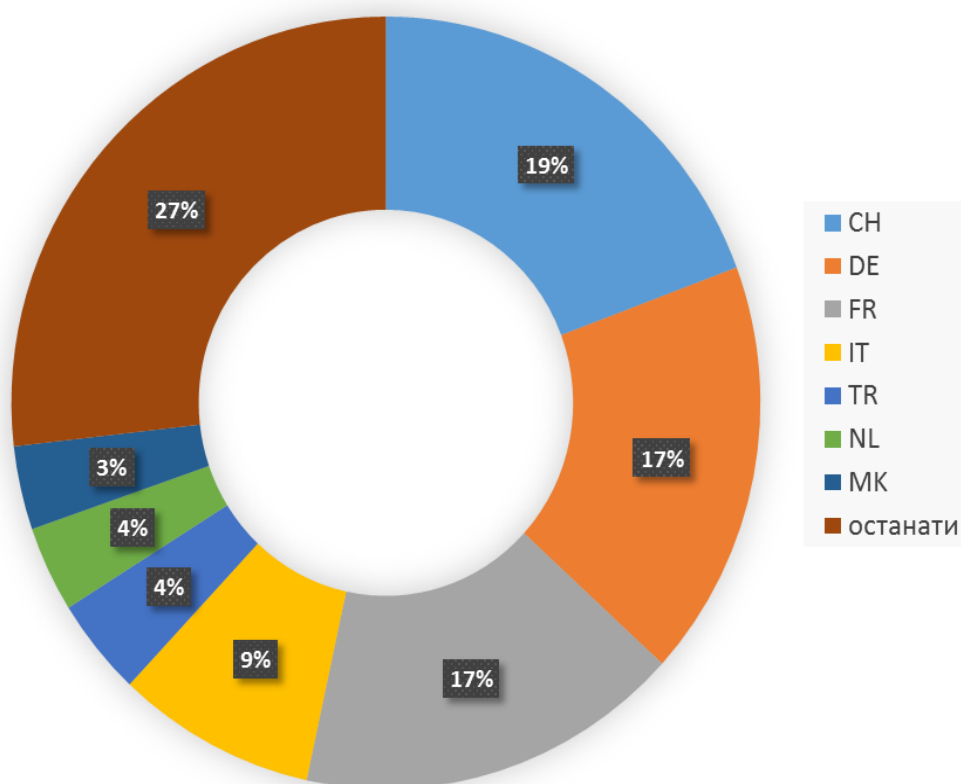
Година	Домашни	Странски	Меѓународни	Вкупно
2003	28	11	582	621
2004	8	3	566	577
2005	23	38	737	798
2006	32	10	773	815
2007	34	3	979	1016
2008	26	16	1022	1064
2009	23	7	729	759
2010	24	7	715	746
2011	27	9	726	762
2012	24	23	777	824
2013	20	9	807	836
Збир	269	136	8413	8814

Во 2013 година во Заводот се донесени 29 решенија за признавање на право од индустриски дизајн, од кои 20 домашни, 9 странски, признаени пред Државниот завод и странски меѓународно признаени за територијата на Република Македонија 807.

Вкупниот број признаени индустриски дизајни во наведената година е зголемен за 2,6%, што е резултат на зголемениот број меѓународно признаените индустриски дизајни.

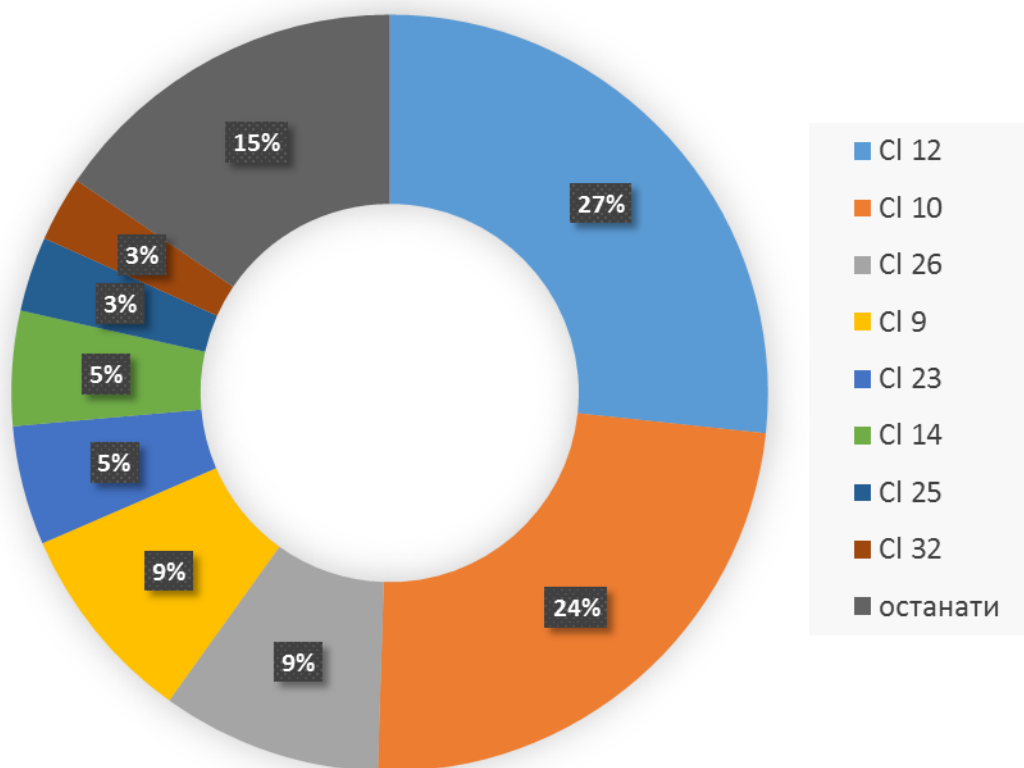
Инаку, овде треба да се напомене дека во вкупниот број меѓународно поднесени и регистрирани пријави по Хашки договор, 1834 се евидентирани со една или како повеќекратни пријави за индустриски дизајни.

Признаени индустриски дизајни по извори вкупно во 2013

Гледано по извори од вкупниот број индустриски дизајни кои важат за територијата на Република Македонија, најголемо учество во 2013 година има Швајцарија со 163 регистрирани индустриски дизајни или процентуално 19,3%. Потоа следуваат: Германија со 148 или процентуално 17,5,0%, Франција со 140 регистрирани индустриски дизајни или 16,6%, Италија со 72 или процентуално од 8,6% ,Турција со 34 или процентуално 4,1%, Холандија со 30 регистрирани дизајни или процентуално од 3,6%, Македонија со 29 или процентуално од 3,5%, итн.

Пријави на индустриски дизајн по Хашки договор според Меѓународната класификација за индустриски дизајн (Локарнска класификација)

Од приложениот графikon се забележува дека во Државниот завод за индустриска сопственост на Република Македонија, во 2013 година, со учество од 26,7% структурно најзастапени се признаените индустриски дизајни од класата 12, следи класата 10 со учество од 23,8%, потоа класата 26 со учество од 9,4% и индустриски дизајни од класата 9, со учество од 8,6%. Индустриските дизајни од класата 12 се однесуваат на средства за транспорт или подигање товар: класата 10 се однесува на часовничарски производи и останати инструменти за мерење, контрола и сигнализација; класата 26 се однесува на расветни уреди, а индустриските дизајни од класата 9 се однесуваат на амбалажа и садови за транспорт или за пренесување на стока. Следуваат индустриските дизајни од класата 23 со учество од 5,1%, а се однесуваат опрема за дистрибуција на течности, инсталација за проветрување и клима уреди. Понатаму следуваат индустриски дизајни од класата 14 со учество од 4,9%, а се однесуваат на опрема за електронски записи, комуникација или обработка на информации; класата 25 со учество од 3,2%, а се однесува на градби и елементи за градежништво и класата 32 со учество од 2,8%, а се однесува на графички симболи и логоа. На графikonот се прикажани и индустриски дизајни од сите други класи со учество од 15,5%.

Останати статистички информации за индустриски дизајни

Во текот на 2013 година Државниот завод за индустриска сопственост извршил и други активности од доменот на индустриските дизајни, односно отфрлени се 6 пријави за индустриски дизајни, одбиени се 3 пријави за индустриски дизајни, изработени се 15 решенија за промени, издадени се 45 исправи, извршени се 12 решерши или пребарувања, запрена е постапката по 4 пријави, издадени се 2 решенија по предлог за огласување ништовно решение, издадени се 8 решенија по приговор, 34 известувања за утврден датум на поднесување, 47 задолжување за плаќање трошоци за објавување на пријавата, 62 задолжувања за плаќање такси и трошоци за заштита, 5 известувања за апсолутни причини и издадени се 22 решенија за продолжувања за важење на индустриските дизајни.

II. БИЛАТЕРАЛНА СОРАБОТКА

Соработка со странски заводи во областа на индустриската сопственост

Во рамките на *билатералната соработка* со заводите на другите држави, на 3-4 септември 2013 година, делегација на ДЗИС беше во посета на Хрватскиот завод за интелектуална сопственост, заради разгледување на идните активности во врска со заедничката соработка во однос на новоотворените перспективи поврзани со пристапувањето на Хрватска во Европската Унија.

III. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Соработка со Светската организација за интелектуална сопственост

Во рамките на соработката со Светската организација за интелектуална сопственост, имплементиран е IPAS EDMS системот (електронски документ менаџмент систем на СОИС) и WIPO Scan алатката за скенирање на пријавите и признаените права од индустриска сопственост според меѓународните стандарди. Истовремено, спроведена е обука од страна на експерт од СОИС на вработени од ДЗИС и на надворешна ИТ фирма со која ДЗИС има договор за одржување и надградба на постојните софтверски решенија на ДЗИС.

Соработка со Европската патентна организација

Во рамките на билатералната соработка со ЕПО, на 29 февруари и 1 март 2012 во посета на ДЗИС беа двајца претставници на ЕПО заради утврдување нови правци на билатералната соработка.

Во периодот од 15 до 16 март 2012 година во официјална посета на Република Македонија и на Државниот завод за индустриска сопственост престојуваше четиричлена делегација предводена од претседателот Беноа Батистели, претседател на Европскиот завод за патенти и на Европската патентна организација. Делегацијата имаше можност да се запознае со активностите кои државата ги презема на планот на афирмацијата, заштитата и спроведувањето на правата од индустриската сопственост и со стратешките документи и политики кои ги спроведува Владата, а се однесуваат на политиката за поттикнување на иновативниот капацитет на домашните субјекти. Беше ставен особен акцент на соработката на Република Македонија со Европскиот завод за патенти при што особен интерес двете страни покажаа за Проектот за машински превод на патентите на македонски јазик, при што беше заклучено дека со тоа ќе се олеснат бариерите на домашното стопанство, индустријата, научната и академска јавност во смисла на поедноставен пристап до техничка документација содржана во патентните пријави и документацијата со што се очекува да се придонесе кон јакнење на конкурентноста на домашната економија во целост.

Соработка со Европската патентна академија

Во рамките на соработката со ЕПО, преку Европската патентна академија, претставници на ДЗИС учествуваа на:

- Учество на информативниот ден за соработка со земјите- членки на Европската патентна организација – ЕПО кој се одржа на 6 до 7 март 2013 година и на состанокот кој му претходеше на овој ден и кој се одржа на 5 март 2013 година, во организација на Европската патентна академија.

IV. УЧЕСТВО НА КОМИТЕТИ И СОСТАНОЦИ

Претставници на ДЗИС учествуваа во работата на телата на WIPO и ЕПО и на други работни состаноци односно на:

1. 19-та Сесија на Комитетот за правото на патентите при Светската организација за интелектуална сопственост, која се одржа од 25-28 февруари 2013 година, во Женева, Швајцарија.
2. 45-та Сесија на Комитетот на експерти за меѓународна патентна класификација при Светската организација за интелектуална сопственост, која се одржи од 27 февруари до 01 март 2013 година
3. Комитет за буџет и финансии на Европската патентна организација кој се одржа на 28 февруари 2013 година во Минхен, Германија
4. 135-та седница на Административниот совет на Европската патентна организација кој се одржа на 20-21 март 2013 година во Минхен, Германија.
5. Состанок на Комитетот за техничка и оперативна поддршка на Европската патентна организација, кој се одржа на 23 април 2013 година, во Минхен, Германија
6. Состанок “Европската патентна мрежа од областа на класификацијата”, во организација на Европската патентна организација, кој се одржа на 25 и 26 април 2013 година, во Прага, Чешка Република.
7. Конференција за “Создавање пазари од резултатите на истражувањето”, која се одржа на 6 до 7 мај 2013 година, во Минхен, Германија, во организација на Европскиот патентен завод.
8. Состанок на Комитетот за развој и интелектуална сопственост на Светската организација за интелектуална сопственост, што се одржа од 13 до 17 мај 2013 година, во Женева, Швајцарија
9. Состанок на Комитетот за правата на трговски марки, индустриски дизајн и географски ознаки на Светската организација за интелектуална сопственост, што се одржа од 27 до 31 мај 2013 година, во Женева, Швајцарија
10. Состанок на Комитетот за буџет и финансии на Европската патентна организација, што се одржа од 29 до 30 мај 2013 година, во Хаг, Холандија
11. “7-та годишна средба за соработка со државите членки на Европската патентна организација (ЕПО)”, што се одржа од 11 до 13 јуни 2013 година, во Рејкјавик, Исланд
12. 136-та седница на Административниот совет на Европската патентна организација – ЕПО, што се одржа на 26 јуни 2013 година, во Минхен, Германија.
13. 51-та Серија на состаноци на Генералното Собрание на земјите членки на СОИС, што се одржи во периодот од 23 септември до 2 октомври 2013 година, во Женева, Швајцарија.
14. 137-та седница на Административниот совет на Европската патентна организација – ЕПО, што се одржа на 16 октомври 2013 година, во Минхен, Германија.
15. Постојаниот комитет за трговски марки, индустриски дизајн и географски ознаки кој се одржа од 4 до 8 ноември 2013 во WIPO, Женева, Швајцарија.
16. Комитетот за буџет и финансии во Европската патентна организација, кој се одржа на 29 и 30 октомври 2013 година, во Минхен, Германија.
17. Комитетот за техничка и оперативна поддршка на TOSC во Европската патентна организација, кој се одржа на 20 и 21 ноември 2013 година, во Минхен, Германија.

18. Административниот совет на Европската патентна организација, која се одржа во декември 2013 година во Минхен, Германија.

V. УЧЕСТВО НА КОНФЕРЕНЦИИ, СЕМИНАРИ, ОБУКИ

Претставници на ДЗИС учествуваа на конференции, семинари и обуки во земјата и во странство, односно на:

Обуки во странство

1. 3-та Работилница за меѓународна патентна класификација при Светската организација за интелектуална сопственост, која се одржа од 25-26 февруари 2013 година, во Женева, Швајцарија;
2. Регионален семинар во врска со Договорот за соработка во областа на патентите, во организација на Заводот за интелектуална сопственост на Република Хрватска а во соработка со Светската организација за интелектуална сопственост, кој се одржа на 12 март 2013 година, во Загреб, Хрватска.
3. Учество на Состанок на Федералната Европска Патентна Регистар Служба, што се одржа на 17 мај во Белград, Србија, во организација на Европскиот патентен завод.
4. Работилница на тема: “Стекнување на податоци”, што се одржа на 19 јуни 2013 година, во Рига, Латвија.
5. Регионална работилница на тема: “Учење интелектуална сопственост”, што се одржа од 19 до 20 јуни 2013 година, во Сибиу, Романија.
6. Предавањата на летната школа за индустриска сопственост во Заводот за хармонизација на внатрешниот пазар (ОНИМ), што се одржи во периодот од 1 до 5 јули 2013, во Аликанте, Шпанија.
7. “Суб-Регионална работилница за канцеларии за технолошки трансфер” од 5 до 6 септември 2013 година, во организација на Светската организација за интелектуална сопственост.
8. Обука за патенти, која се одржа од 9 до 13 септември 2013 година, во Осло, Норвешка, а во организација на Светската организација за интелектуална сопственост и Норвешкиот завод за индустриска сопственост.
9. Регионална конференција за индустриски дизајн, од 2 до 3 октомври 2013 година, во Будимпешта, Унгарија во организација на Светската организација за интелектуална сопственост.
10. Регионалната консултантска средба посветена на WIPO развојната агенда, во делот на интелектуалната сопственост и трансферот на технологии, под наслов: “Заедничките предизвици - градење солуции”, од 24 до 25 октомври 2013 година, во Истанбул, Турција.
11. Учество на семинар на тема: “Патентно пребарување и испитување во полето на биотехнологијата” од 28 до 31 октомври 2013 година, во Минхен, Германија, во организација на Светската организација за интелектуална сопственост и Германскиот завод за патенти и трговски марки.
12. Учество на семинар на тема: Основи на интелектуалната сопственост од 13 до 14 ноември 2013 година во Брисел, Белгија, во организација на Европскиот патентен завод (ЕПО) и Заводот за хармонизација на внатрешен пазар (ОНИМ) во соработка со Белгискиот завод за интелектуална сопственост (OPRI).

Претставник од ДЗИС реализираше експертска мисија на полето на трговските марки и географските ознаки во Заводот за интелектуална сопственост на Босна и Херцеговина, од 4-8 ноември и 2-6 декември 2013 година, Сараево, Босна и Херцеговина.

Претставник од ДЗИС реализираше еднодневна експертска мисија на тема: "Заштита на географските називи" во Агенцијата за индустриска сопственост на Р. Косово, Приштина, Р. Косово.

Обуки во Македонија

На 30 и 31 мај 2013 година, во Скопје, се одржа Регионална TAIEХ работилница на тема "Криминалот во областа на интелектуалната сопственост". Целта на оваа работилница беше разгледување на проблемот со организиранот криминал во областа на интелектуалната сопственост во поширок контекст и поттикнување на соработката помеѓу надлежните институции во регионот. Посебен акцент беше ставен на следењето на каналите за фалсификување и пиратерија, справувањето со "пирамида за фалсификување", трговијата со фалсификувани лекови преку интернет, меѓународната соработка и подигнувањето на свеста на потрошувачите за нивните здравствени ризици и закани за нивната безбедност.

Во февруари 2013 година започнаа обуки на вработените на ДЗИС за изучување на официјалните јазици на Европската патентна организација.

Претставници од ДЗС посетуваа еднодневна обука на тема: "Финансирање на проекти" која се одржа во Скопје во организација на општина Чаир.

Претставник на ДЗИС присуствуваше на дводневна обука на тема "Управување со проектен циклус" во Скопје во организација на СЕП.

VI. СТРАТЕГИЈА ЗА ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ

Стратегија за интелектуална сопственост (2009-2012)

Во рамките на мерките и активностите предвидени во Стратегијата за интелектуална сопственост, во 2012 година беше подготвена и усвоена Информација за спроведување на активностите од Стратегијата согласно Акциониот план за спроведување на Стратегијата. Со поддршка на Светската организација за интелектуална сопственост беше подготвен Извештај за евалуација на спроведените активности предвидени во Стратегијата од страна на надворешни експерти. Оценката за степенот на реализација на мерките и активностите предвидени во Стратегијата е појдовна основа за дефинирање на идните приоритети во областа на интелектуалната сопственост.

VII. ЕВРОПСКИ ИНТЕГРАЦИИ

Националната програма за усвојување на правото на Европската унија

ДЗИС како институција определена за раководење со работната група за Поглавјето 3.07. - Право на интелектуална сопственост и во текот на 2013 активно учествуваше во следење на спроведувањето на предвидените активности од Националната програма за усвојување на правото на Европската унија (НПАА), како сеопфатен долгорочен документ кој ја дефинира динамиката на

усвојувањето на правото на ЕУ, стратегиските насоки, политиките, реформите, структурите, ресурсите и роковите што треба да се реализираат со цел Република Македонија да ги исполни условите за членство во Европската унија. За таа цел ДЗИС одржуваше месечни состаноци, подготвуваше месечни и квартални извештаи, учествуваше на седниците на Работниот комитет и на Поткомитетот на работниот комитет за европска интеграција, учествуваше во процесот на ревизија на НПАА 2014 и реализација и ажурирање на НПАА 2013, во координација со институциите од Поглавјето 3.7 и Секретаријатот за европски прашања.

Поткомитет за внатрешен пазар и конкуренција

Деветтиот состанок на Поткомитетот за внатрешен пазар и конкуренција помеѓу Република Македонија и Европската унија, се одржа на 16 и 17 мај 2013 година во Брисел. На состанокот, претставниците на Република Македонија го презентираа напредокот од оваа област.

Европската комисија го поздравил донесувањето на Методологијата за статистичко следење и статистичка обработка на податоци за спроведување на правата од интелектуална сопственост и подготовката на Стратегијата за индустриска сопственост.

Комитет за стабилизација и асоцијација Во контекст на континуираниот дијалог помеѓу Република Македонија и Европската комисија, во јуни се одржа 10-тиот состанок на Комитетот за стабилизација и асоцијација (КСА), како еден од најважните инструменти преку кој се креира оценката за напредокот и исполнувањето на критериумите за членство и обврските преземени со Спогодбата за стабилизација и асоцијација. Во таа насока ДЗИС во соработка со сите институции од Поглавјето 3.7. при подготовката на материјалот даде систематски и детален приказ за остварениот напредок во областа на интелектуалната сопственост.

VIII. АКТИВНОСТИ ЗА ПОДИГНУВАЊЕ НА ЈАВНАТА СВЕСТ

Имајќи го во предвид значењето на подигнување на јавната свест за заштита на правата од индустриска сопственост, ДЗИС презеде редовни активности поврзани со јакнењето на јавната свест: обука на студенти од Правниот факултет “Јустинијан Први“ во ДЗИС; превод на материјалите за поддршка на мали и средни претпријатија во рамките на Проектот IP4inno; одбележување на Светскиот ден на интелектуална сопственост и организирање на традиционалната манифестација “Патент на годината“.

На 13 и 27 март 2013 година, Државниот завод за индустриска сопственост, по препорака на Владата на Република Македонија, одржа 2 семинара на тема “Ефективно пишување меѓународни пријави на патент” и “Практични примери за ефективно пишување на меѓународни патентни пријави”, кои имаа за цел да ги обучат застапниците од индустриска сопственост за квалитетно пишување и поднесување меѓународни пријави на патент.

По повод одбележувањето на 20 годишнината од основањето Државен завод за индустриска сопственост и донесување на Законот за индустриска сопственост се одржа конференција на тема “Создавање пазари од резултатите од истражувањата”. Конференцијата се одржа на 29 ноември 2013 во Скопје.

Проектот за скенирање на патентната документација со кој ќе се овозможи понатамошно надградување на системите за електронско поднесување на патентни пријави (OLF online filing), espacenet level 1 е завршен.

Светски ден на интелектуалната сопственост 2013

По повод 26 април – Светскиот ден на интелектуална сопственост, на 24 Април 2013 година, Државниот завод за индустриска сопственост организираше Семинарот на тема: Економска вредност на патентите: "Show me the money!". Семинарот имаше за цел да ја подигне на свеста кај малите и средни претпријатија, студентите и наставниот кадар на техничко-технолошките и општествените факултети за значењето и придобивките од заштитата на патентите.

Координативното тело за интелектуална сопственост спроведе акција за јавно уништување на одземени производи со кои се повредуваат правата на интелектуална сопственост, а претставници од КТИС учествуваа на Конференција за интелектуална сопственост.

Патент на годината

На 24 декември 2012 година се одржа традиционалната манифестација "Патент на годината" на која покрај доделувањето на Патент на годината беа доделени и наградите кои македонските пронајдоци ги добија на Меѓународната изложба на идеи, пронајдоци, нови производи – IENA 2012.

Изложби

33-та Меѓународна изложба на пронајдоци, технички унапредувања, нови производи и творештво на млади МАКИНОВА – ЕКОНОВА 2013, ДЗИС преку свои претставници, кои беа членови на меѓународната оценувачка комисија, додели награди за пријавен или заштитен патент, жена иноватор и за млад иноватор;

Меѓународна изложба на идеи, пронајдоци, нови производи - IENA 2013 - на изложбата беа презентирани пет пронајдоци од македонски иноватори, на кои им беа доделени златен, сребрен и бронзен медал од стручното меѓународно жири и голем број специјални награди од асоцијации и здруженија од областа на пронаоѓаштвото;

Меѓународна изложба "Иновации од жени пронајдувачи", што се одржа од 3 до 6 мај во Сеул, Јужна Кореја - на изложбата учествуваа 168 жени пронајдувачи од 26 земји. Република Македонија се претстави со два пронајдока од областа на машинството и хемијата, кои беа наградени со златен и бронзен медал од Стручната комисија на KIWIE 2013 и со специјални награди од другите учесници.

33-та Меѓународна изложба на пронајдоци, нови технологии и индустриски дизајн "Пронаоѓаштво Белград 2013" и "Чекор по чекор до креативни иновации", што се одржа од 22 до 29 мај 2013 година во Белград. Република Македонија учествуваше со 9 пронајдоци од кои 2 беа во категорија млади иноватори, а претставник од ДЗИС учествуваше како член на меѓународната жири комисија.

IX. ЗАСТАПНИЦИ

Во 2013 година беше организиран еден стручен испит за застапници на правата од индустриска сопственост. Испитот го положија 24 лица. Со тоа вкупниот број лица кои го положиле стручниот испит за застапници, според евиденцијата што ја води ДЗИС е 446.

Во регистарот на застапници беа впишани 8 нови застапници, а од регистарот беа избришани 4 застапници.

X. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

И оваа година, одделението за внатрешна ревизија со успех ги спроведе своите работни обврски и задачи кои беа планирани со Годишниот план за 2013 година и Стратешкиот план за 2013-2015 година.

Ревизиите кои беа спроведени и ревизорските извештаи кои беа изготвени се однесуваа на процеси и области битни во секојдневното работење на Државниот завод за индустриска сопственост. Со Годишниот план беа предвидени вкупно 9 ревизии и тоа по 3 ревизии во секој квартал, и тоа:

I квартал - поради сродноста на содржината на процесите –областите ПАТЕНТ, ТРГОВСКА МАРКА, ИНДУСТРИСКИ ДИЗАЈН кои беа предмет на ревизија се изврши нивно обединување под едно заедничко име “ревизија на систем на интерни контроли на процесите на признавање на права од индустриска сопственост” ,

II квартал - беа спроведени ревизии на следните области на работење:

- 1) набавки и плаќања – со осврт на плаќања на добавувачки фактури
- 2) работење на одделението за прием и обработка на документација (архивата) со посебен осврт на средување и чување на предметите во библиотеката
- 3) нормативно работење на Заводот во целина (стекнување, остварување и заштита на права на индустриска сопственост) со посебен осврт на неговото работење во согласност со меѓународна и домашна законска регулатива

III квартал - беа изготвени ревизорски извештаи од спроведени ревизии на следни процеси на работа:

- 1) процедури на јавни набавки-со осврт на набавки од мала вредност
- 2) буџетски циклус-со осврт на контрола на потрошок на истите во склад со финансов план
- 3) годишен попис-со осврт на одвивање на истиот во склад со законската регулатива.

Во текот на оваа година со успех е завршен 6 месечниот семинар за внатрешни ревизори од Јавниот сектор во рамки на ТИАПС проектот, кој финансиски беше подржан и покриен од Центарот за развој на финансии на Р.Словенија, УСАИД Министерство за финансии на Р.Македонија.

Одделението се посветуваше во спроведување на сите подготвителни активности за изготвување на Годишниот план за 2014 година и Стратешкиот план за 2014-2016 година.

Директно и индиректно одделението учествуваше во разни други секојдневни оперативни активности на Заводот во целина.

Ги следеше и прибираше сите новини во законската и подзаконската регулатива кои се неопходни во секојдневното работење на Одделението за внатрешна ревизија.

XI. ОПШТИ РАБОТИ

ИТ поддршка

Државниот завод за индустриска сопственост располага со сопствени бази на податоци за пријавени и заштитени права од индустриска сопственост (патенти, трговски марки, индустриски дизајн и географски називи). За нивна обработка се користи програмата IPAS - Industrial property Administration System што е платформа развиена од Светската организација за интелектуална сопственост (WIPO) која служи за управување со кориснички документи. Самиот IPAS е клиент - сервер платформа развиена на т.н. технологија Centura, која овозможува администраторскиот и клиентскиот IPAS да комуницираат со базата на податоци која е на Oracle платформа, каде што се чуваат сите податоци .

За административното работење на ДЗИС во оделенијата за прием и обработка на документите за стекнување на права од индустриска сопственост и во оделението за општа архива се користи програма на база на Lotus Notes што е апликациски софтвер, платформа развиена од IBM и е клиент сервер платформа која се користи за следните услуги:

- електронска пошта (e-mail);
- веб-сервер, каде е хостирана веб-страницата на ДЗИС и апликација за управување со веб-страницата, и
- софтвер за архивско работење со уписниците и деловодникот.

Прием на документи

Прием и обработка на документи за стекнување на права од индустриска сопственост се извршени во програмата IPAS и е обработен следниот обем на документи за 2013 година:

- **трговски марки:**

поднесени се 1.287 нови пријави за трговски марки, од кои 1253 национални пријави за трговски марки, 34 пријави за меѓународна регистрација на трговски марки, издадени решенија за признавање на трговски марки 863;

- **патенти:**

поднесени се 541 нови пријави за патенти, од кои 42 домашни пријави за патенти и 499 нови пријави на странски патенти, издадени 19 решенија за национални и 359 решенија за европски признаени патенти;

- **индустриски дизајн:**

поднесени се 34 пријави за индустриски дизајн од кои 25 домашни пријави и 9 странски пријави и се издадени 29 решенија за признавање;

- **други дејствија:**

извршени се приближно 10.000 дејствија коишто се однесуваат на издавање на документи за утврдување на датум на поднесени документи за признавање на правата од индустриска сопственост, прием на документи за платени такси за признаени права од индустриска сопственост, прием на документи за доставени барања за објави на права од индустриска сопственост, заверка на документи и други дејствија.

Издавачка дејност

Државниот завод за индустриска сопственост согласно законската обврска шест пати во годината издава службено гласило "Гласник". Уредувањето, обработката и објавувањето на материјали од доменот на заштитата на индустриската сопственост во "Гласник" се врши во ДЗИС.

Истовремено се подготвува и издава извештај за работата на ДЗИС за секоја измината година.

Финансиско работење

Обврските од областа на финансиско работење ги извршуваат вработените од Службата за општи и заеднички работи при Владата на Република Македонија. Во текот на 2013 година извршени се сите обврски во врска со сметководственото работење на Заводот (изготвување буџет, годишни и квартални планови, прегледи на неизмирени обврски на крајот од секој изминат месец, разни видови информации на барање на одговорни лица од ДЗИС и Министерството за финансии и Генералниот секретар при Владата на Република Македонија, изготвување плати, годишна пресметка, пописи на основни средства, статистички извештаи и ГДП).

1. Доставуван е квартален план за I, II, III и IV квартал во 2013 година за користење на буџетските средства.

2. Заради редовно измирување на обврските на ДЗИС, од Министерството за финансии - Сектор за буџет, неколку пати е барана пренамена на буџетски средства коишто се спроведени соодветно во кварталните планови во 2013 година заради намирување на трошоци што се однесуваат на комунални услуги: парно, струја и вода и тековно одржување.

3. Во согласност со обврските за следење на Буџетот за 2013 година, до секој 10-ти во месецот, до Министерството за финансии - Сектор за трезорско работење се доставува извештај за неизмирени обврски за претходниот месец.

4. Во согласност со заклучоците на Владата на Република Македонија во врска со спроведување на пакетот на антикризни мерки, редовно и во рок во текот на 2013 година се доставувани:

- информација за службени патувања;
- информација за намирување на обврските.

Финансиски аспекти на работата за 2013 година

Во делот финансиски показатели сврзани со реализација на буџетот на ДЗИС, можеме да ги наведеме следните показатели.

Буџет за 2013 година (во денари)

Буџет на ДЗИС	Буџет 2013	Ребаланс 2013	Ребаланс на Буџет за 2013 со извршени пренамени на средства	Реализација Буџетот за 2013 година	Реализација на Буџетот за 2013м г. во %
Програма 20 - заштита на индустриската сопственост во тоа:	34.164.000	34.164.000	33.503.714	30.587.100	89,53%/91,29%
Расходи					
40 - плати и придонеси	16.164.000	16.164.000	15.504.158	15.504.158	95,91%
42 - стоки и услуги	16.080.000	16.080.000	16.309.000	14.835.720	92,26%/90,96%
420 – патни и дневни расходи	1.500.000	1.500.000	1.660.000	1.659.595	99,97%
421 - комунални услуги, греење, комуникација и транспорт	3.000.000	3.000.000	3.000.000	2.395.214	79,84%
423 -материјали и ситен инвентар	1.000.000	1.000.000	1.000.000	636.227	63,62%
424 – поправки и тековно одржување	1.280.000	1.280.000	1.430.000	1.260.736	98,49%
425 – договорни услуги	7.500.000	7.500.000	7.500.000	7.300.047	97,33%
426 – други тековни расходи	1.800.000	1.800.000	1.719.000	1.583.901	92,14%
427 – привремени вработувања					
46 – субвенции и трансфери	1.120.000	1.120.000	1.050.556	247.222	23,53%
480 – купување на опрема и машини	/	/	/	/	/
485–вложувања и нефинансиски	800.000	800.000	640.000	/	/

средства					
----------	--	--	--	--	--

1. Со Буџетот на Република Македонија за 2013 година (“Сл. весник на РМ“ бр.180/2011) определен е буџет на Државниот завод за индустриска сопственост во висина од 34.164.000 денари, и со извршените пренамени во буџетот на ДЗИС тој изнесуваше 33.503.714 денари. Во процесот на реализација на буџетот на ДЗИС за 2013 година се направени неколку пренамени во буџетските ставки со цел за поголема функционална реализација на доделените буџетски средства.

При тоа искористувањето на расположивите средства од буџетот на ДЗИС за 2013 година изнесува 89,53 % или 30.587.100 денари, што во однос на буџетот со извршена пренамена изнесува 91,29%.

2. Во делот на Расходите - средствата наменети за основни плати и придонеси за социјално осигурување, реализирани се со 100 %, и тоа од планираните со пренамената во буџетот на ДЗИС за 2013 година 16.080.000 денари за 32-ца вработени, реализирани се 15.504.158 денари за 32-ца вработени.

Во Државниот завод за индустриска сопственост на 1 јануари 2013 година биле вработени 32-ца државни службеници, директор и заменик директор.

На 31 декември 2013 година во ДЗИС има 32-ца вработени, директор и заменик директор.

3. Во делот на Расходите – средствата наменети за стоки и услуги, од планираните со пренамената во буџетот за 2013 година во висина од 16.309.000 денари се реализирани 90,26% или 14.835.720 денари, при тоа:

3.1. Расходите за патни и дневни се реализирани со 99,97%, што се должи на реализација на најнеопходните службени патувања сврзани со пристапувањето на ДЗИС во работните тела на Светската организација за интелектуална сопственост – WIPO во Женева и Европската патентна организација – ЕПО во Минхен;

3.2. Расходите за комунални услуг, греење, комуникација и транспорт се реализирани со 79,24% и покрај порастот на цените на овие трошоци во текот на годината;

3.3. Расходи за материјали и ситен инвентар реализирани се со 98,49%.

3.4. Расходи за поправки и тековно одржување реализирани се со 88,16%.

3.5. Расходи за договорни услуги се реализирани со 97,33% и тоа за: кирија, надоместоци на плати, награди за пронајдувачи доделени на манифестациите: “Патент на годината“ и “Макинова“ други трошоци.

3.6. Други тековни расходи се реализирани со 92,14% - трошоци за манифестации (26 – април Светски ден на интелектуалната сопственост, “20 од основањето на Заводот“ и “Макинова“) советувања и огласи во јавните средства за информирање во согласност со ЗОУП.

3.7. Расходи за привремени вработувања не се реализирани.

3.8. /

3.9. /